

IMAM H S N SK RI LEYHISSALAMIN Ş XSIYY TI

<"xml encoding="UTF-8?">

Adı: Həsən

Ləqəbi: skəri

Künyəsi: buməhəmməd

(Atası: Həzrət imam liyyən Nəqi (ə

Təvəllüdü: Hicri 232-ci il

İmamlıq müddəti: 7 il

Ömrü: 28 il

Şəhadəti: 260-cı Hicri-qəməri ilində Abbasi xəlifəsi Mötəmid tərəfindən şəhid
.edildi

.Məzarı: İraq Samirra şəhəri

T V LLÜDÜ

İmamət səmasının on birinci parlaq ulduzu Mədinə şəhərində doğdu və Samirra şəhərində batdı. O həzrətin adı Həsən, künyəsi buməhəmməd, tanınmış ləqəbləri isə Zəki və skəri idi. Atası həzrət Hadi (ə), anasının adı isə Susən idi 22 yaşında ikən atası şəhid oldu. Atasını şəhadətindən sonra imamlıq müddəti 6 il, mübarək ömrü isə 28 il çəkdi. O həzrət (ə) 260-cı hicri ilində Abbasi xəlifəsi Mötəmid tərəfindən şəhid olunaraq Samirra şəhərində dəfn olundu. Onun yeganə övladı həmin vəd olunmuş həzrət imam Mehdidir ki, zühur edərək dünyanı ədalətlə .dolduracaqdır

İmam Həsən skərinin (ə) zamanında həzrətin özü şiddətli nəzarət altında olduğuna görə islam öz nüfuzunu əldən vermişdi. Hakimiyyətdə olanlar, xüsusilə də Mütəvəkkil, hər hansı yolla olursa-olsun camaatı imamdan uzaqlaşdırmağa çalışırdı. Çünki hal-hazırda qeyb olub, gələcəkdə isə İslam ümmətinin rəhbərliyini öhdəsinə alaraq vahid dünya hökumətini quracaq on ikinci imam, imam Həsən skəri əleyhisslamın oğlu olacaqdı. Elə buna görə də imamı nəzarət altında saxlayırdılar. Lakin Allah-taala, Musanı Fironun sarayında saxladığı kimi, islam .ümmətinin gələcək rəhbərini də gözlərdən uzaq və gizləncə dünyaya gətirdi

İMAMIN XLAQI XÜSUSİYY TL RI

İmam Həsən skəri əleyhisslam çox vüqarlı və əzəmətli bir kişi idi. O, öz zamanında Quranın misilsiz müfəssiri sayılırdı. Yüz nəfərdən çox məşhur alim o həzrətin məclisində iştirak edirdi. İraqda qaldığı 16 il ərzində Şamdan Mədinəyə qədər olan ərazi o həzrətin nüfuz dairəsində idi. İmamın elmi və mənəvi nüfuzu o qədər böyük idi ki, Abbasi xəlifəsi İmötəzin sarayında yaşayıb elə orada da .işləyən alimlər belə ona heyran qalıb tabe olmuşdular

İmam (ə) İrana etdiyi səfər zamanı Qum və Rey şəhərlərindən keçərək Ləvasana gəldi. hli-beyt məktəbinin tərəfdarları onu seincə qarşıladılar. Həzrət (ə) Ləvasanda camaatla görüşüb onlara bir məscid tikərək onu öz mərkəzlərinə çevirmələrini tapşırırdı. İmamın bu əmri xalqın həyatında o qədər təsiredici və mühüm rol oynadı ki, deyilənə görə hətta bir gündə 70 məscid tikməyə .başlamışdılar

Peyğəmbər (s) xanədanının düşmənlərindən olan və Abbasi aparatında çalışan hməd ibni Xaqan adlı bir şəxs belə demişdir: Mən Samirrada Bəni Həşim xanədanından nəciblik, böyüklük və fəzilət baxımından imam Həsən skəri əleyhisslamdan başqasını görməmişəm. gər xəlifəlik Abbasilərin əlindən çıxsə, heç kim imam Həsən skəri əleyhisslamdan başqa xəlifə olmağa layiq deyildir. Daha sonra demişdir: Bir gün atamın yanında idim. Onun Peyğəmbər xanədanın

düşmənlərindən olmasına baxmayaraq, həmişə Həsən skəri onun yanına gəldikdə yerindən qalxıb onun əlindən öpər öz yerini ona verər və imamı müəllimin qarşısında duran bir şagird kimi dinləyərdi

bu Yusif imamın səxavət və əliaçıqlığı barədə belə deyir: Mən çətin bir vəziyyətdə idim, belə ki, uşaqlarıma çörək pulu qazana bilmirdim. Hamımız ac və narahat idik. Dəfələrlə Abbasilərin sarayına getmişdim ki, orada olan qohumlarımızdan köməklik alım. Lakin onlar o qədər məğrur idilər ki, sözümə qulaq asmırdılar. Bir gün imam Həsən skəri əleyhisslamın hüzuruna gedib vəziyyətimi onun üçün danışdım. Həzrət 400 dinardan ibarət pulunun hamısını mənə verib belə buyurdu: ««Get, ailəni ağır vəziyyətdən qurtar

Bir dəfə həzrət iki yüz min dinar li ibni Cəfər üçün göndərdi ki, yoxsul və möhtac əshabı arasında paylasın

Həzrət (ə) altı il davam edən imamlıq müddətində üç ilini zindanda keçirmişdi, lakin qarşılaşdığı çətinliklər və narahatçılıqlara baxmayaraq həmişə xalqla yaxşı rəftar edirdi. n çirkin və qəddar məmurları zindana keşikçi təyin etmişdilər ki, o həzrətə əzab-əziyyət etsinlər. Lakin onlar imamın zöhd və ibadətinə heyran qalıb onunla yaxşı rəftar edirdilər. Bir gün zindan müdiri bu işlərinə görə onlara etiraz etdikdə belə cavab verdilər: O, bir insandır; həmişə Allahına ibadət və dua ilə məşğul olan bir insan. Gündüzlər oruc tutur, gecələr də ibadət edir. Bizə nəzər saldıqda isə bədənimiz titrəyir. Bizdən belə bir şəxsiyyətə əziyyət etməyi necə ?tələb edirsiniz

Mütəvəkkilin vəziri Abdullah Xaqan çox qürurlu və etinasız bir adam olmasına baxmayaraq, imamı görəndə yerindən qalxar və əgər ata minmiş olsaydı, atdan düşərdi. O, imam (ə) haqqında belə deyib: Həsən skəri gecələr dua və ibadətlə məşğul olan, gündüzlər isə oruc tutan bir kişi idi. Ürəyi o qədər pak idi ki, hətta düşmənlərini dua etməyi belə unutmazdı. Yoxsul bir adamla qarşılaşdıqda bütün pulunu ona verərdi

Bir dəfə xəlifənin əmri ilə imam Həsən skərini yırtıcı heyvanların yanına saldılar ki, heyvanlar onu parçalasınlar. Lakin yırtıcı heyvanlar o həzrətin ətrafına yağışb özlərini onun ayaqlarına sürtdülər. Bu səhnəni görən xəlifə onu azad buraxaraq .həzrətə hörmət etmək istədi

Samirrada bir monastır var idi ki, başçısı xristianların böyüklərindən sayılırdı. O, çox hörmətli bir adam idi. Həmin xristian bir gün imamın hüzuruna gələrək müsəlman oldu. Ondan müsəlman olmasının səbəbini soruşduqda isə belə cavab .vermişdi: Mən bu kişidə yalnız həzrət Isada mövcud olan nişanələri görmüşəm

IMAMIN ELMI

Imamın elmi dalğalı və dərin bir ümman kimi idi ki, elmə susamışları doyururdu. Xarəzminin dediyinə görə elm aşıqlərindən on səkkiz min nəfər o həzrətin elmi məclislərindən istifadə edirdilər. Abbasi xəlifəsinin sarayına mənsub olan Məhəmməd ibni Məsud Şirazi imamla beyət edən ilk saray alimi olub bu şöhrətli .alim İmötəzin sarayında çalışırdı

Qaynaqlardan yazıldığına görə, o həzrətin elmi o qədər çox idi ki, bunəsər Farabinin ustadı olan Kendi onunla mübahisə edə bilməyib İslamın ziddinə yazdığı .kitabını odlamışdı

Xristian alimlər imamın elminə, eləcə də dərin biliyinə o dərəcədə heyran olmuşdular ki, onu Məsih adlandırırdılar. Imam (ə) ayrı-ayrı ölkələrdən gələn və ona sual vermək istəyən şəxslərə onların öz dili ilə danışdığı zaman hamını .heyrətdə qoymuşdu

RAHIBL RIN IFŞA OLUNMASI

İllərin birində Samirrada quraqlıq oldu. Bu zaman Abbasi xəlifəsi Mötəmid .camaata əmr etmişdi ki, dua etmək üçün çölə getsinlər

Camaat üç gün dalbadal çölə gedib namazı qılıb dua etdilər, lakin yağış yağmadı.

Sabahısı gün xristianlar öz alimləri ilə birlikdə çölə gedib dua etdilər və yağış yağdı. Neçə gündən sonra yenə də gedib dua etdilər, yenə də yağış yağdı. Bu hadisə müsəlmanları həyacanlandırmışdı və əksəriyyətin ürəyi xristianlara tərəf yönəlmişdi. Bu vəziyyətdə narahat olan Abbasi xəlifəsi Mötəmid bir nəfəri zindana göndərirdi ki, imam Həsən skərini bu məsələni həll etmək üçün zindandan çıxartsın. Imam (ə) məsələni öyrənən kimi, belə buyurdu: «Onlardan istə ki, sabah da yağış yağdırmaq üçün çölə getsinlər». Sabahısı gün imam (ə) da izdihamla birlikdə çölə getdi. Bu dəfə də xristianlar əllərini qaldıraraq Allahdan yağış istədilər. Çox keçmədi ki, göydə bir bulud görsənərək yağmağa başladı. Imam əmr etdi ki, əllərini qaldıran bir xristianının barmaqlarının arasındakı şeyi alıb gətirsinlər. Həmin adamın əlini tutub barmaqlarının arasına baxdıqda qara bir sümük gördülər. Sümüyü alıb imamın hüsuruna gətirdilər. Həzrət onu bir parçaya büküb xristian kişiye «indi dua et ki, yağış yağsın» – dedi. Xristian kişi əlini göyə qaldıran kimi buludlar çəkilib getdi və günəş çıxdı. Camaatın hamısı heyrləndi. Xəlifə bu işin sirrini imamdan soruşduqda imam belə buyurdu: «Bu sümük parçası Allahın peyğəmbərlərindən birinə aiddir ki, onun qəbrindən götürüblər. Allahı bu sümüyə and verirlər. Allah da həmin sümüyün hörmətinə onların istəyini qəbul edib yağış yağdırır. Hər kəs bu sümüyü əlində saxlasa, yenə elə olar.» Xalqın qarşısında .imtahan etdikdən sonra, imamın sözü düz çıxdı və hamı o həzrətə afərin dedi

IMAMIN T RBIY ÜSULU

Imam Sadiq əleyhissalamın nəslindən olan bülhəsən Qumda yaşayır və çirkin əməllər sahibi kimi tanınırdı. Bir gün bülhəsən Qum şəhərində imam Həsən skərinin nümayəndəsi olan hməd ibni Ishaq şərinin qapısına gələrək evə girmək üçün izn istədi. Lakin imamın nümayəndəsi onu gördüyü pis işinə görə .qəbul etmədi

bülhəsən kor-peşman evinə qayıtdı və ona edilən bu hörmətsizliyə görə çox .narahat oldu

Həmin ildə Həməd ibni İshaq Şəri Məkkəyə getdi, qayıdanbaş imam Həsən Şkəri Əleyhissalamın qapısına gələn Şərini imam da qəbul etmədi.

Çox yalvar-yaxardan sonra imamın hüzuruna gəlib bu işin səbəbini soruşdu. Həzrət (ə) belə buyurdu: «Səninlə bizim əmioğlumuzla rəftar etdiyən kimi rəftar etmədim».

Şəri dedi: Ey Peyğəmbərin övladı, mən onu tərbiyələndirmək və gördüyü pis işlərindən uzaqlaşdırmaq üçün bu işi gördüm.

Həzrət (ə) buyurdu: «Sənin gördüyün iş doğru deyildi. İslamda yolunu azmış insanlarla belə rəftar etməzlər, əksinə onları hidayət edib doğru yolu göstərirlər».

Şəri Quma qayıtdı və bu münasibətlə hamı onun görüşünə gəlmişdi. Onların arasında Bülhəsən də var idi. Şəri onu görən kimi yerindən qalxıb ona hörmət etdi və öz yerini ona verdi. Bülhəsən onun bu işindən heyrlənib dedi: Bu işin keçmişdəki rəftarınla çox fərqlidir. Məni əhvalatdan xəbərdar et. Şəri əhvalatı olduğu kimi ona danışdı. Bülhəsən o qədər utanmışdı ki, evə qayıtdıqdan sonra pis işləri buraxıb təqvalı olmaq qərarına gəldi və ondan sonra zahid və pak kişilərdən oldu.

İMAMIN QEYB AL MI IL LAQ SI

Bir çox kitablarda imamın möcüzəli işlərindən çoxlu rəvayət nəql olunub. Biz burada həmin rəvayətlərdən bir neçəsini qeyd edirik:

Cəfər Cürçani deyir: Həccə getmişdim və imam Həsən Şkəri Əleyhissalamın hüzuruna gəldim. Dostlarının verdiyi pullar mənim yanımda idi. İmamdan pulları kimə verəcəyimi soruşmaq istəyirdim ki, hüzurunda olmaq şərəfinə nail olandan sonra mən heç bir söz demədən həzrət (ə) özü belə buyurdu: «Yanıdakı pulları xidmətçim Mübarəkə ver.» mən pulları ona təhvil verib imama «gürgandakı dostlarınız sizə salam söylədilər» - dedim. İmam (ə) belə buyurdu: «Allah onları mükafatlandırsın. Sən Gürgana qayıtdıqdan sonra Allah sənə bir oğlan uşağı əta

edəcək. Adını Şərif qoy. O, bizim dostlarımızdan olacaq. Allah-taala bizim dostlarımızdan olan İbrahimə də bir oğlan uşağı əta edəcək. Ona da de ki, oğlunun adını İhməd qoysun. O da bizim dostlarımızdan olacaq.» Mən imamla .xudahafizləşib getdim və sonralar elə imamın buyurduğu kimi oldu

Sünni alimlərindən Şəblənci, bu Haşimdən belə nəql etmişdir: Mən imamın .2 əshabından dörd nəfərlə birlikdə zindanda idim. Həzrət (ə) bizim yanımıza gəldi. Biz onun ətrafına yığışib söhbət etməyə başladıq. Bizim aramızda özünü İli övladından sanan bir kişi də var idi. Həzrət ona işarə etdi ki, bayıra çıxsın. O, gedəndən sonra imam (ə) belə buyurdu: «Bu kişi yalan deyir. O, bizdən deyildir. O, xəlifənin casusudur və sizin haqqınızda məlumat hazırlayaraq paltarında gizlətmişdir ki, xəlifəyə çatdırsın». Biz onu gətirib paltarını axtardıq və imamın buyurduğu kimi bizim haqqımızda yazılmış məlumatı ondan tapdıq ki, əgər xəlifənin əlinə yetişsəydi, bizim hamımızı öldürərdi. Biz həmin kağızı məhv etdik «.və o gündən etibarən həmişə ehtiyatla hərəkət etməyi qərara aldım

İbrahim adlı bir şəxs belə deyir: Mənimlə qardaşıma xəbər verdilər ki, atamız .3 uzaq bir yerə səfərə gedib lakin ondan heç bir xəbər-əsər yoxdur. Qardaşımla birlikdə Mədinədən İraqa tərəf yola düşdük. Mən imam Həsən skəri əleyhissalamın yanına gedib ondan kömək almaq istəyirdim. Çünki imamlıq elmi ilə atamı tapmaq üçün mənə kömək edə bilən yeganə şəxs yalnız o həzrət idi. Uzaq yollardan gəlib o həzrətin qapısına yetişdim. Bir müddət orada oturdum. Bir nəfərin həzrətin evindən çıxmasını gözləyirdim ki, ona nə üçün oraya gəldiyimi deyim ki, o da imama xəbər versin. Düşüncəyə dalıb gələcəyimi düşünürdüm ki, elə bu zaman evin qapısı açıldı və həzrətin xidmətçisi bayıra çıxdı və «Mədinədən .imamı görmək üçün gələn İbrahim adlı müsafir sizin hansınızdır?» - deyə soruşdu

Mən sevinə-sevinə yerimdən qalxıb «buyurun İbrahim mənəm» - dedim. O, mənə baxıb əlindəki kisəni mənə verdi və dedi: Imam buyurdu ki, yol xərclərini ödəyəcək pul bu kisədədi. Bunu al yoluna davam et. Çox keçməz ki, atanı taparsan. Mən təəccüblənərək kisəni aldım və öz-özümə dedim ki, mən hələ imamla görüşüb

əhvalatı ona danışmamış, necə ola bilər ki, o həzrət (ə) mənim məqsədimdən xəbərdar olsun. Xidmətçiyə «məni həzrətin hüzuruna apar ki, atamın harada oludğunu mənə desin» - demək istəyirdim ki, birdən yadıma düşdü ki, o, imamın «yoluna davam et» - deyə buyurduğunu mənə bildirmişdi. Başqa bir tərəfdən isə sirli bir qüvvə məni Təbəristana doğru çəkir və məhz ora səfər etməyə məcbur edirdi. Mən də Təbəristana tərəf yola düşdüm. Oraya yetişəndən sonra bir müddət o yan-bu yanı gəzdim və nəhayət atamla qarşılaşdım. Ona tərəf qaçıb onu qucaqladım. Atamı tapa bildiyim üçün çox sevinirdim. Mən bütün əhvalatı təfəsilatı ilə atama danışdım və ikimiz də başa düşdük ki, imam bizim gizli sirlərimizdən xəbərdar imiş. Mənim heyranlığım o vaxt artdı ki, imamın mənə verdiyi puldan təkcə .bir dirhəmin qaldığını gördüm; bu da mənə istədiyim yerə çatmaq üçün kifayət idi

İsmail adlı bir şəxs isə belə deyir: İmam Həsən skərinin keçəcəyi yolun .4 üstündə oturmuşdum ki, həzrət oradan keçəndə ondan köməklik istədim. Mən qabaqca 200 qızıl sikkə gizlətmişdim ki, gələcəkdə çətinliyə düşəndə xərcləyəm. Düşüncəyə dalmışdım ki, birdən imam Həsən skəri əleyhissalam yanımdan keçdi. Ona tərəf qaçıb qabağını kəsdim və öz yoxsulluğum barədə danışıb and içdim ki, dünya malından heç nəyim yoxdur. Mənim and içməyim həzrəti narahat etdi. Lakin xidmətçisinə «yanında nə qədər pulun varsa bu kişiye ver» - deyə buyurdu. Xidmətçi əlini cibinə salıb bir kisə qızıl çıxarıb mənə verdi. Sonra həzrət (ə) mənə tərəf dönüb belə buyurdu: «Biz heç kimi öz köməyimizdən məhrum etmərik. Lakin sən yalandan and içdin və Allahı qəzəbləndirdin. Bundan sonra heç vaxt bu işi görmə və Allahın nemətini danma. Həmişə Allaha ümidvar olub sənə verdiyi nemətdən istifadə et. Sən 200 qızıl sikkəni bir yerdə gizlətmisən ki, dar «.gündə işinə yarasın. Lakin bunu bil ki, möhtac olduğun vaxt onu tapmaycaqsan

İsmail belə davam edir: İmam (ə) bu sözləri ilə mənə necə yanıldığımı başa saldı və imamın buyurduğu kimi də oldu. Bir gün həmin sikkələrə ehtiyacım olduqda onları basdırdığım yerə getdim. Lakin oranı qazdıqdan sonra sikkələri yerində görmədim. Sonra aşkar oldu ki, oğlum məndən xəbərsiz sikkələrin hamısını

götürüb qaçıb. Demək, imamın buyurduğu kimi ehtiyacım olanda sikkələri tapa bilmədim. Ondan sonra belə qərara gəldim ki, Allah qarşısında pak və əməli-saleh .olub pis işlərdən çəkinəm

IMAMIN ÖZ S H A B L R I N D N B I R I N Y A Z D I Ğ I M K T U B

Həzrət (ə) öz əshabına məktublar yazıb göndərirdi. Həmin məktublardan biri İbni Babviyhi Qumiyə yazılmış məktubdur. Bu məktubun bəzi hissələrinin tərcüməsi belədir: «Allaha həmd və sənadan sonra, sənə ki, bizim əshabımızdansa deyə tövsiyə edirəm: pəhrizkar olasan, camaatın səhvlərini bağışla, öz qəzəbinə hakim ol, qohumlarını-əqrabanı həmişə başa çıx, yoxsulların ehtiyaclarını təmin et, dinini düzgün şəkildə qiymətləndir, Quranı öyrən, namaz və ibadətlərinə diqqətli ol. Mənim əmirlərimi yerinə yetirmək və şiələrimi onları .həyata keçirməyə vadar etmək sənin borcundur

IMAMIN Ş H A D T I

İmam (ə) dörd yaşında ikən atası ilə birlikdə Samirraya sürgün edilib xəlifənin əskərlərinin bazasında nəzarət altında saxlanıldı. Buna görə də skəri ləqəbi ilə .məşhur idi

Atasının şəhadətindən sonra Abbasi xəlifəsi Mötəmidin əmri ilə həbs olundu. İmamın paklığı bütün məhbusları ona tərəf yönəltdi və hamı o həzrətə bağlanmışdı. Xəlifənin məmurları hər gün imamın vəziyyəti barədə xəlifəyə məlumat verirdilər. Nəhayət o həzrət (ə) 260-cı hicri ilinin Rəbül-əvvəl ayının 8-də .şəhid oldu və Samirrada atasının yanında dəfn olundu

Həzrətin şəhadətindən sonra azgın bir kişi olan və xəlifənin adamlarından sayılan qardaşı Cəfər Kəzzab meyidə namaz qılmaq istəyirdi. Lakin balaca uşaq olan imamın oğlu irəli gəlib əmisini dala itələdi və özü onun yerində dayanıb atasının meyidinə namaz qıldı. İmam Həsən skəri əleyhissalamın oğlu olan on ikinci imamın qısa qeyblik dövrü elə bu vaxtdan başladı və yalnız xüsusi şiələri onun

hüzuruna gəlmək şərəfinə nail ola bilirdilər. Lakin Abbasi xəlifələrinin o həzrətin gizləndiyi yeri tapmaq üçün cəhd etdiklərindən sonra onun uzun qeybət dövrü .başlandı və o həzrətin inqilab edəcəyi günə kimi gizli qalacaqdır

IMAMDAN QISA G LAMLAR

.Sadəliklə yaşa və israfdan çəkin .1

Hər kəslə qarşılaşdığın zaman salam ver və məclisə daxil olduqda aşağı başda .2
.otur, çünki bu iş təvazökarlığın nişanəsidir

.Yalandan çəkin, çünki yalan pisləklərin açarıdır .3

.Hər kəs mənim hli-beytimi sevməsə, münafıqlardandır .4

.Hər kəs qiyamətə inansa, verdiyi vədlərə əməl edər .5

AŞAĞIDAKI SUALLARA CAVAB VERİN

?Nəyə görə imam Həsən skəri əleyhissalam nəzarət altında idi .1

?Mütəvəkkilin vəziri imam haqqında nə düşünürdü .2

?Necə oldu ki, imam müsəlmanları nigarançılıqdan qurtarıb xristianları ifşa etdi .3

?Imam (ə) xalqla necə rəftar edirdi .4

?Imamın zamanında şiələrin vəziyyəti necə idi .5